

Slimību profilakses un
kontroles centrs

PUBLISKAIS PĀRSKATS

2015

Rīga, 2016

PRIEKŠVārds

2015. gadā Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk tekstā – SPKC) ir turpinājis tam deleģēto funkciju un uzdevumi izpildi.

SPKC nodrošinājis sabiedrības veselības noteicošo rādītāju uzraudzību, veicis apjomīgu datu analīzi, īstenojis pētījumus un sagatavojis vairākus tematiskos ziņojumus, tai skaitā par Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošiem paradumiem.

Darbietilpīgs process ticis nodrošināts, veicot SPKC pārziņā esošo valsts informācijas sistēmu un datubāžu administrēšanu un datu analizēšanu SPKC administrētajos deviņos reģistros. Tā ietvarā sagatavoti un sniegti pārskati, veikta informācijas analīze un sagatavošana, atbilstoši nozares speciālistu, sadarbības partneru un mediju pieprasījumiem.

SPKC ir atbildīgs par Starptautiskā slimību klasifikatora (turpmāk tekstā – SSK-10) latviešu versijas uzturēšanu, kā ietvarā 2015. gadā tika veikta SSK-10 papildināšana, iekļaujot tajā visus, kopš 1996. gada oficiāli pieejamos, Pasaules Veselības organizācijas (turpmāk tekstā – PVO) atjauninājumus. Laika gaitā SSK-10 izmantošana ir ievērojami pieaugusi, to izmanto gan ārsti, kuri aizpilda pacientu medicīnisko dokumentāciju, gan farmaceiti, apdrošinātāji un citi ar veselības aprūpi saistīti speciālisti.

Pareizs un precīzs SSK-10 diagnožu kodu lietojums ir ļoti būtisks, aizpildot dokumentāciju par iedzīvotāju nāves cēloņiem. SPKC sniedz informāciju par iedzīvotāju nāves cēloņiem EUROSTAT, PVO un Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centram. Kopš 2014. gada 1. janvāra Nacionālais veselības dienests uzsāka detalizētu, uz diagnozēm piesaistītu veselības aprūpes pakalpojumu uzskaites un apmaksas sistēmu – DRG, kas tiek izmantota, lai varētu veikt uzskaiti un apmaksu par pacientiem sniegtajiem valsts apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem slimnīcu stacionāros.

Lai veicinātu kvalitatīvu statistikas datu iesniegšanu par mirušo iedzīvotāju nāves cēloņiem, SPKC speciālisti 2015. gadā sagatavoja un izdeva „Medicīniskās nāves cēloņa apliecības aizpildīšanas vadlīnijas”. Vadlīnijas ir nepieciešamas, lai apkopotie dati būtu starptautiski salīdzināmi un ļautu precīzāk spriest par iedzīvotāju veselības stāvokli Latvijā. Precīzi statistikas dati nodrošina kvalitatīvu iedzīvotāju veselības stāvokļa novērtēšanu, uz kā pamata veicama veselības aprūpes politikas, tās prioritāšu izvirzīšana. Vadlīnijas paredzētas lietošanai ārstniecības personām, kuras aizpilda medicīniskās apliecības par iedzīvotāju nāves cēloņiem.

Iedzīvotāju veselību veicinošo pasākumu īstenošana ir viens no SPKC uzdevumiem, kā ietvarā 2015. gadā tika organizētas vairākas informatīvi izglītojošas aktivitātes dažādām iedzīvotāju grupām par aktuāliem sabiedrības veselības jautājumiem: “Lai būtu skaidrs”, “Izvairies no smēķētāja”, “Aktīva ik diena”. Izglītojošo pasākumu laikā tapuši materiāli, īsfilmas, multiplikācijas filmas bērniem un citi informatīvie materiāli, kas ir pieejami SPKC mājaslapā: www.spkc.gov.lv.

2015. gadā SPKC turpinājis nodrošināt arī infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzību Latvijā, veicis dažādus drošības pasākumus, ieskaitot pretepidēmijas pasākumus infekcijas perēkļos, koordinējis un uzraudzījis imunizācijas plāna izpildi.

Gada laikā gandrīz 17 000 reižu SPKC epidemiologi ir devušies izmeklēt dažādu saslimšanu uzliesmojumus, snieguši ieteikumus to novēršanai un epidemioloģiskās situācijas uzlabošanai.

2016. gads nāk ar jauniem izaicinājumiem. Kā viens no prioritārajiem uzdevumiem SPKC ir dalība Eiropas Sociālā fonda finansējuma apgūšana, plānojot un īstenojot pasākumus sabiedrības veselības uzlabošanai. Turpināsies darbs pie Latvijas iedzīvotāju veselības stāvokļa uzraudzīšanas, situācijas izvērtēšanas un profilakses aktivitāšu īstenošanas.

2016. gadā īpaša uzmanība tiks vērsta vīrushepatīta C pacientu reģistra pilnveidošanai un normatīvo aktu bāzes optimizēšanai. Aktivitātes plānotas kolektīvās imunizācijas jomā, tai skaitā sabiedrības izglītošana, mītu kļiedēšana par vakcinācijas nepieciešamību bērniem, kā arī uzmanību pievēršot gripas vakcinācijas rādītāju uzlabošanai, īpaši riska grupās.

“Publiskais gada pārskats 2015” Jums sniegs plašāku informāciju par SPKC īstenotajiem pasākumiem sabiedrības veselības uzraudzībā, epidemioloģiskās drošības jomā, kā arī citiem SPKC darbības rādītājiem.

SAĪSINĀJUMI

AIDS	legūtais imūndeficīta sindroms - imūndeficīta vīrusu (HIV) pēdējā, dzīvību apdraudošā pakāpe (no angļu val.: <i>Acquired immunodeficiency syndrome</i>)
ECDC	Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs (no angļu val.: <i>European Centre for Disease Prevention and Control</i>)
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EVK	Elektroniskās veselības kartes
HIV	Cilvēka imūndeficīta vīruss (no angļu val.: <i>Human immunodeficiency virus</i>)
NVD	Nacionālais veselības dienests
PB	Pasaules Banka
PKUS	Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca
PVO	Pasaules Veselības organizācija
RAKUS	Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
VM	Veselības ministrija
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Slimību profilakses un kontroles centrs

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centru kā datu avotu. Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti.

Slimību profilakses un profilakses centra 2015. gada publiskais pārskats izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 5. maija noteikumiem Nr. 413 "Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem"

SATURS

Priekšvārds	2
Saīsinājumi.....	4
1. PAMATINFORMĀCIJA.....	6
1.1. Slimību profilakses un kontroles centra juridiskais statuss.....	6
1.2. Slimību profilakses un kontroles centra funkcijas	6
1.3. Slimību profilakses un kontroles centra uzdevumi	6
2. SPKC BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS	9
2.1. Slimību profilakses un kontroles centra kopējais finansējums un tā izlietojums.....	9
2.2. Valsts budžeta programmu finansējums un tā izlietojums.....	10
3. SPKC KREDITORU SAISTĪBAS.....	15
4. PERSONĀLS	16
5. SPKC DARBĪBAS REZULTĀTI.....	19
5.1. Darbības virziens - sabiedrības veselības monitorings, neinfekcijas slimību uzraudzība un sabiedrības veselību ietekmējošo faktoru izvērtēšana	19
5.2. Darbības virziens - sabiedrības veselības un veselības aprūpes statistiskās informācijas iegūšana, apkopošana, apstrāde un analīze	19
5.3. Darbības virziens - Veselības veicināšanas pasākumu īstenošanas koordinēšana Valsts un reģionālajā līmenī 2015. gadā.....	21
5.4. Darbības virziens – nodrošināt epidemioloģiskās drošības pasākumus valstī, ieskaitot pretepidēmijas pasākumus infekcijas slimību perēkļos, infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzību un imunizācijas plāna koordināciju.....	23
6. SPKC REALIZĒTĀ STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA.....	25
7. SPKC KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU.....	26
8. SPKC 2016. GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI.....	27

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Slimību profilakses un kontroles centra juridiskais statuss

SPKC ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas tika izveidota 2012. gada 1. aprīlī saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 21. februāra rīkojumu Nr. 101 "Par Slimību profilakses un kontroles centra izveidošanu un VM un Zemkopības ministrijas padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu reorganizāciju".

SPKC darbības mērķis ir īstenot valstī sabiedrības veselības politiku epidemioloģiskās drošības un slimību profilakses apakšjomās, kā arī nodrošināt veselības veicināšanas politikas īstenošanu un koordināciju.

SPKC darbību nosaka 2012. gada 3. aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr. 241 "Slimību profilakses un kontroles centra nolikums".

SPKC juridiskā adrese – Dunties iela 22, Rīga, LV-1005, Latvija; nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr. 90009756700.

SPKC darbinieki strādā reģionālajās struktūrvienībās Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē, Valmierā, Gulbenē, Jelgavā, Jēkabpilī, Liepājā un Ventspilī.

1.2. Slimību profilakses un kontroles centra funkcijas

- Izstrādāt uz zinātniskiem pierādījumiem balstītus un labākajai starptautiskajai praksei atbilstošus priekšlikumus veselības aprūpes un sabiedrības veselības politikas veidošanai un sniegt priekšlikumus par šīs politikas prioritātēm;
- veikt neinfekcijas slimību uzraudzību, kā arī izvērtēt faktoros, kuri var ietekmēt iedzīvotāju veselību;
- veikt infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzību, monitoringu un izlūkošanu;
- organizēt infekcijas slimību profilakses un izplatības ierobežošanas pasākumus, tai skaitā pasākumus iedzīvotāju grupās, kas pakļautas paaugstinātam infekciju riskam vai piederīgas īpašām riska grupām;
- koordinēt un pārraudzīt politikas plānošanas dokumentu izpildi epidemioloģiskās drošības apakšjomā;
- iegūt, apkopot, apstrādāt un analizēt sabiedrības veselības un veselības aprūpes statistikas informāciju;
- veikt sabiedrības veselības monitoringu.

1.3. Slimību profilakses un kontroles centra uzdevumi

- Izstrādāt slimību profilakses un veselības veicināšanas programmas un veikt to īstenošanas metodisko vadību:
  - valsts un reģionālā līmenī koordinēt veselības veicināšanas pasākumu īstenošanu;
  - informēt sabiedrības grupas jautājumos, kas ietekmē veselību un dzīvesveidu.
- nodrošināt infekcijas slimību gadījumu un uzliesmojumu epidemioloģisko izmeklēšanu un pretepidēmijas pasākumu organizēšanu infekcijas slimību perēkļos, veikt epidemioloģisko datu analīzi, riska novērtēšanu, piedalīties ārkārtas situāciju pārvaldīšanā un epidēmijas (pandēmijas) draudu novēršanā;
- plānot iedzīvotāju vakcināciju, apkopot vakcinācijas iestāžu vakcīnu pasūtījumus un pasūtīt vakcīnas no zāļu lieltirgotavām, nodrošināt vakcinācijas monitoringu, statistisko datu apkopošanu un analīzi, veikt vakcinācijas komplikāciju gadījumu monitoringu un epidemioloģisko izmeklēšanu;

- sagatavot informāciju, izstrādāt metodiskos ieteikumus un sniegt metodisko atbalstu valsts un pašvaldību institūcijām, ārstniecības iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, citām juridiskām un fiziskām personām jautājumos, kas saistīti ar epidemioloģisko drošību, slimību profilaksi un veselības veicināšanu;
- iegūt, apkopot, apstrādāt, analizēt, publicēt un izplatīt iekšzemes un ārvalstu datu lietotājiem nepieciešamo valsts statistisko informāciju (kopsavilkumu) par veselības aprūpes pakalpojumiem, iedzīvotāju veselības stāvokli, infekcijas slimībām, veselības riska faktoriem, sabiedrības veselības problēmām, atkarības slimībām un garīgo veselību;
- plānot, metodiski vadīt, organizēt, koordinēt un veikt pētījumus sabiedrības veselības jomā;
- veidot un attīstīt nacionālo informācijas un monitoringa sistēmu attiecībā uz infekcijas slimībām un koordinēt minētās sistēmas darbību;
- atbilstoši kompetencei sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, privātpersonām, starptautiskajām institūcijām un organizācijām, nodrošinot informācijas un pieredzes apmaiņu, apmācību un kopīgu projektu īstenošanu, pārstāvēt valsts intereses starptautiskajās organizācijās, Eiropas Savienības institūcijās un starptautiskajos pasākumos;
- piedalīties normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu projektu sagatavošanā un izvērtēšanā;
- organizēt HIV profilakses punktu darba nodrošinājumam nepieciešamo zāļu un medicīnisko ierīču plānošanu, iepirkšanu, uzglabāšanu, uzskaiti un sadali;
- veidot, uzturēt un papildināt šādas SPKC pārziņā esošās valsts informācijas sistēmas un datubāzes:
  - Valsts infekcijas slimību uzraudzības un monitoringa sistēmu (VISUMS);
  - HIV/AIDS gadījumu valsts reģistru;
  - iedzīvotāju genoma valsts reģistru;
  - jaundzimušo reģistru;
  - ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistru;
  - veselības aprūpes nozares valsts statistisko pārskatu datubāzi;
  - Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datubāzi;
  - stacionāro gultu fonda izmantošanas datubāzi;
  - sabiedrības veselības monitoringa un ziņošanas sistēmu;
  - tabakas izstrādājumu sastāvdaļu datubāzi;
  - datu prezentācijas sistēmu.
- nodrošināt Centrālo statistikas pārvaldi, PVO, Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru, Eiropas Savienības Statistikas biroju EUROSTAT un citas Latvijas un starptautiskās institūcijas ar SPKC rīcībā esošo informāciju;
- nodrošināt Eiropas Savienības Infekcijas slimību agrīnās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmas (EWRS) darbības uzturēšanu un koordinēšanu;
- nodrošināt PVO un ECDC fokālo punktu, kā arī Eiropas epidemioloģiskās uzraudzības sistēmas (TESSy) koordinators pienākumu izpildi;
- nodrošināt valsts specializētā centra funkciju dalībai Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra uzturētajā Eiropas Informācijas tīklā par narkotikām un narkomāniju (Reitox) atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Regulai (EK) Nr. 1920/2006 par Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru;

- nodrošināt informācijas apmaiņu starp Eiropas Informācijas tīkla par narkotikām un narkomāniju (Reitox) valsts specializēto centru un Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru par jaunu psihoaktīvo vielu un jaunu psihoaktīvās vielas saturošu preparātu ražošanu, nelikumīgu tirdzniecību un lietošanu atbilstoši Padomes 2005. gada 10. maija Lēmumam 2005/387/TI par informācijas apmaiņu, riska novērtējumu un kontroli attiecībā uz jaunām psihoaktīvām vielām.

2. SPKC BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

2.1. Slimību profilakses un kontroles centra kopējais finansējums un tā izlietojums

SPKC 2015. gada kopējais finansējums (valsts budžeta līdzekļu dotācija, ārvalstu finanšu palīdzība un ieņēmumi no maksas pakalpojumiem) un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 1.

Tabula Nr. 1.

Kopējais finansējums un tā izlietojums 2015. gadā

	Finanšu līdzekļi	Pārskata gadā		Faktiskā izpilde, %
		Apstiprināts likumā, EUR	Budžeta izpilde, EUR	
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	3 840 194	3 781 571	98.47
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, t.sk.	3 690 213	3 678 347	99.68
1.1.1.	Apakšprogramma "Slimību profilakses nodrošināšana"	3 381 784	3 372 133	
1.1.2.	Apakšprogramma "Veselības veicināšana"	167 572	166 725	
1.1.3.	Apakšprogramma "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana" (2014-2020)	25 961	24 829	
1.1.4.	Apakšprogramma "Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana"	72 760	72 526	
1.1.5.	Apakšprogramma "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana"	23 75	23 75	
1.1.6.	Programma "Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015. gadā"	39 761	39 759	
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība, t.sk	1 362 66	1 023 38	75.10
1.2.1.	Apakšprogramma "Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana"	72 760	72 466	
1.2.2.	Apakšprogramma "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana"	5 605	6 131	
1.2.3.	Apakšprogramma "Projekti un pasākumi Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai 2015. gadā"	57 901	23 741	
1.3.	Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem	13 715	886	6.46
2.	Izdevumi (kopā):	3 840 194	3 777 731	98.37
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	3 758 334	3 697 282	98.38
2.1.1.	Atalgojumi	1 804 732	1 800 260	
2.1.2.	Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, sociāla rakstura pabalsti un kompensācijas	508 206	507 205	
2.1.3.	Komandējumi	87 560	82 425	
2.1.4.	Pakalpojumi	388 521	355 741	
2.1.5.	Preces, krājumi, inventārs un c.	239 717	235 106	

2.1.6.	Budžetu iestāžu nodokļu, nodevu un naudas sodu maksājumi	0	0	
2.1.7.	Pakalpojumus, kurus budžeta iestāde apmaksā noteikto funkciju ietvaros	729 598	716 545	
2.2.	Kapitālie izdevumi	81 860	80 449	98.28

2.2. Valsts budžeta programmu finansējums un tā izlietojums

Atbilstoši likumam "Par valsts budžetu 2015. gadam" SPKC budžetu veidoja valsts budžeta programmas:

- 46.03.00 "Veselības nozares uzraudzība" apakšprogramma "Slimību profilakses nodrošināšana". Piešķirto valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 2;
- 46.04.00 "Veselības nozares uzraudzība" apakšprogramma "Veselības veicināšana". Piešķirto valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 3;
- 63.07.00 "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogramma "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana (2014-2020)". Piešķirto valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 4;
- 70.06.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" divas apakšprogrammas "Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana". Piešķirto valsts budžeta līdzekļu apjoms, kā arī ārvalstu finanšu palīdzība un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 5;
- 70.07.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" trīs apakšprogrammas "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana" Divas apakšprogrammas nodrošina pasākumu "Eiropas kopienas Sabiedrības veselības programmas (2008-2013) projektu un pasākumu īstenošana" un viena apakšprogramma nodrošina "Eiropas Komisijas Sabiedrības rīcība programmas veselības jomā (2014-2020) projektu un pasākumu īstenošana". Piešķirto valsts budžeta līdzekļu apjoms, kā arī ārvalstu finanšu palīdzība un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 6;
- 70.20.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogramma "Projekti un pasākumi Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai 2015. gadā". Piešķirto valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 7.
- 96.00.00 "Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015. gadā". Piešķirto valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums atspoguļots tabulā Nr. 8;

Tabula Nr. 2

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums (naudas plūsma) programmas 46.03.00 "Veselības nozares uzraudzība" apakšprogrammā "Slimību profilakses nodrošināšana"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2014. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2015. gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	2 883 112	3 395 499	3 373 019
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	2 882 864	3 381 784	3 372 133
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	248	13 715	886

2.	Izdevumi (kopā):	2 883 112	3 395 499	3 373 019
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	2 802 736	3 313 639	3 292 570
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	80 376	81 860	80 449

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas “Veselības nozares uzraudzība” apakšprogrammā “Slimību profilakses nodrošināšana” dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2015. gadā plānota 3 381 784 EUR apmērā, bet pašu ieņēmumi plānoti 13 715 EUR, kas kopā sastāda 3 395 499 EUR. Salīdzinot ar 2014. gadu, SPKC dotācija palielināta par 451 517 EUR saistībā ar zobārstnieciskās aprūpes organizatoriski metodisko pasākumu un mutes veselības saglabāšanas un pieejamības izvērtēšanas organizatoriski metodisko pasākumu īstenošanas funkcijas nodrošināšanu, kas ar 2014. gada 1. oktobri pārņemta no VSIA “Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīca”.

2015. gada kopējie faktiskie izdevumi bija 3 373 019 EUR, kas ir par 22 480 EUR mazāk nekā plānots, jo netika izpildīts maksas ieņēmumu plāns 12 829 EUR apmērā, kā arī SPKC funkciju nodrošināšanai par 9 651 EUR bija nepieciešams mazāk valsts budžeta līdzekļi nekā plānots.

Tabula Nr. 3

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums (naudas plūsma) programmas 46.04.00 “Veselības nozares uzraudzība” apakšprogrammā “Veselības veicināšana”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2014. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2015. gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	264 291	167 572	166 725
1.1.	Dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem	264 291	167 572	166 725
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
2.	Izdevumi (kopā):	264 291	167 572	166 725
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	264 291	167 572	166 725

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas “Veselības nozares uzraudzība” apakšprogrammā “Veselības veicināšana” dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2015. gadā plānota 167 572 EUR apmērā un apakšprogrammai paredzētie līdzekļi izlietoti 100% apmērā. Visi paredzētie sabiedrības veselības veicināšanas pasākumi veikti.

Tabula Nr. 4

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums (naudas plūsma) programmā 63.07.00 “Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana (2014-2020)”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2014. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2015. gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	-	25 961	24 829
1.1.	Dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem	-	25 961	24 829

2.	Izdevumi (kopā):	-	25 961	24 829
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	25 961	24 829

SPKC piedalās Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta "Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešanas prioritāro jomu ietvaros" aktivitāšu īstenošanā. Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana (2014-2020)" dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2015. gadā bija plānota 25 961 EUR apmērā un apakšprogrammai paredzētie līdzekļi izlietoti 100% apmērā.

Tabula Nr. 5

Valsts budžeta līdzekļu apjoms, kā arī, ārvalstu finanšu palīdzība un finansējuma izlietojums (naudas plūsma) programmas 70.06.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammā "Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2014. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2015. gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	144 932	145 520	144 992
1.1.	Dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem	72 172	72 760	72 526
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	72 760	72 760	72 466
2.	Izdevumi (kopā):	144 932	145 520	144 992
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	143 581	145 520	144 992
2.2.	Kapitālie izdevumi	1 351	0	0

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammā "Narkotiku uzraudzības monitoringa fokālā punkta darbības nodrošināšana" dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem plānota 72 760 EUR apmērā un ārvalstu finanšu palīdzība 72 760 EUR apmērā, bet faktiskā izpilde bija mazāka par 529 EUR, jo projekta nodrošināšanai bija nepieciešams mazāk līdzekļi nekā plānots.

Tabula Nr. 6

Valsts budžeta līdzekļu apjoms, kā arī ārvalstu finanšu palīdzība un finansējuma izlietojums (naudas plūsma) programmas 70.07.00 "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammā "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2014. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2015. gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	18 923	7 980	8 506
1.1.	Dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem	8 355	2 375	2 375
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	10 568	5 605	6 131

2.	Izdevumi (kopā):	13 417	7 980	4 666
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	13 417	7 980	4 666

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas "Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana" trīs apakšprogrammu "Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana" dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2015. gadā bija plānota 2 375 EUR apmērā un ārvalstu finanšu palīdzība 5 605 EUR apmērā. Dotācija tika saņemta pilnā apmērā, bet ārvalstu finanšu palīdzība par 526 EUR vairāk, jo tika saņemti projektu gala maksājumi.

Tabula Nr. 7

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums (naudas plūsma) programmā 70.20.00 "Projekti un pasākumi Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai 2015. gadā"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2014. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2015. gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	0	57 901	23 741
1.1.	Dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem	0	0	0
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	57 901	23 741
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-		
2.	Izdevumi (kopā):	0	57 901	23 741
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	0	57 901	23 741

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas "Projekti un pasākumi Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai 2015. gadā" ārvalstu finanšu palīdzība 2015. gadā veidoja 57 901 EUR. Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības padomē nodrošināšana 2015. gadā ietvaros tika rīkota Augsta līmeņa konference "Veselīgs uzturs un dzīvesveids bērniem un jauniešiem izglītības iestādēs" un 2014. gada 23. decembrī parakstīts granta līgums Nr. 20140002 par finansējuma piesaisti. Ar konferences nodrošināšanu plānotie pasākumi un aktivitātes tika veiktas pilnā apmērā un par mazāku finansējumu.

Tabula Nr. 8

Valsts budžeta līdzekļu apjoms un finansējuma izlietojums (naudas plūsma) programmā 96.00.00 "Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015. gadā"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2014. gadā (faktiskā izpilde), EUR	2015. gadā	
			Apstiprināts likumā, EUR	Faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	18 713	39 761	39 759
1.1.	Dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem	18 713	39 761	39 759
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			

Slimību profilakses un kontroles centra 2015. gada publiskais pārskats

2.	Izdevumi (kopā):	18 713	39 761	39 759
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	18 713	39 761	39 759

Saskaņā ar apstiprināto Finansēšanas plānu un Tāmi valsts budžeta programmas “Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015. gadā” dotācija no vispārīgiem ieņēmumiem 2015. gadā plānota 39 761 EUR apmērā, bet faktiskie kopējie izdevumi bija 39 759 EUR.

3. SPKC KREDITORU SAISTĪBAS

Tabula Nr. 9

SPKC kreditoru saistības atspoguļotas

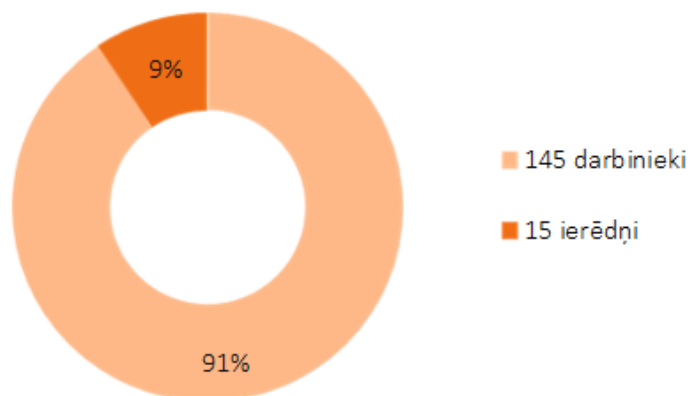
Nosaukums	Uz 2015. gada beigām, EUR	Uz 2015. gada sākumu, EUR	Izmaiņas (+,-)
Kreditori - kopā	99 498	128 041	-28 543
1. Ilgtermiņa saistības	-	-	-
1.1. Ilgtermiņa saistības par saņemtajiem avansiem	-	-	-
1.2. Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	-	-	-
2. Īstermiņa saistības	99 498	128 041	-28 543
2.1. Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem	8 223	50 666	-42 443
2.2. Īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem	-	-	-
2.3. Īstermiņa uzkrātās saistības	83 595	74 501	+9 094
2.4. Īstermiņa saistības par ārvalstu finanšu palīdzību un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem pasākumiem	-	-	-
2.5. Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)	85	0	+85
2.6. Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi	7 564	2 874	+4 690
2.7. Pārējās īstermiņa saistības	31	-	+31

SPKC nav izveidojušās ilgtermiņa saistības. Kopējās īstermiņa saistības uz 2015. gada beigām, salīdzinoši ar kopējo īstermiņa saistību atlikumu uz iepriekšējā gada beigām, ir samazinājušās par 28 543 EUR, kas ir ļoti pozitīva tendence. Uz 2015. gada beigām, salīdzinoši ar iepriekšējo gadu, samazinājušās saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem par 42 443 EUR, jo SPKC savlaicīgi saņēmis rēķinus un apmaksājis visus ar iestādes funkciju nodrošināšanu saistītos rēķinus komunālo, sakaru un citu pakalpojumu izdevumu apmaksai par 2015. gadu. Savukārt, uzkrātās saistības palielinājušās par 9 094 EUR, kuru apmaksu veicama 2016. gadā. Salīdzinoši ar iepriekšējo gadu, nebūtiski palielinājušies norēķini par darba samaksu un ieturējumiem 85 EUR apmērā, palielinājušās sociālās apdrošināšanas iemaksas par 4 690 EUR, kā arī pārējās īstermiņa saistības par 31 EUR.

4. PERSONĀLS

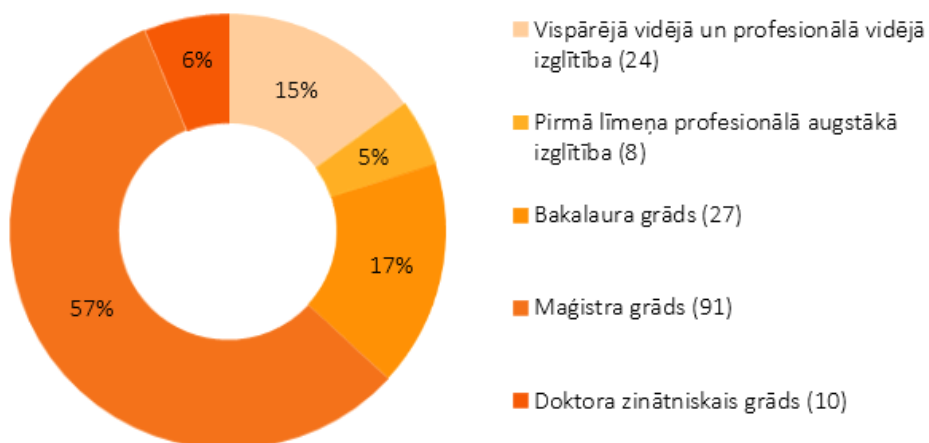
2015. gadā SPKC bija 156,75 amatu vietas, no tām 15 ierēdņu amati un 141,75 – darbinieku. Vidējais nodarbināto skaits 2015. gadā bija 160, t.sk. 15 ierēdņi un 145 darbinieki.

Faktiskais darbinieku skaits SPKC

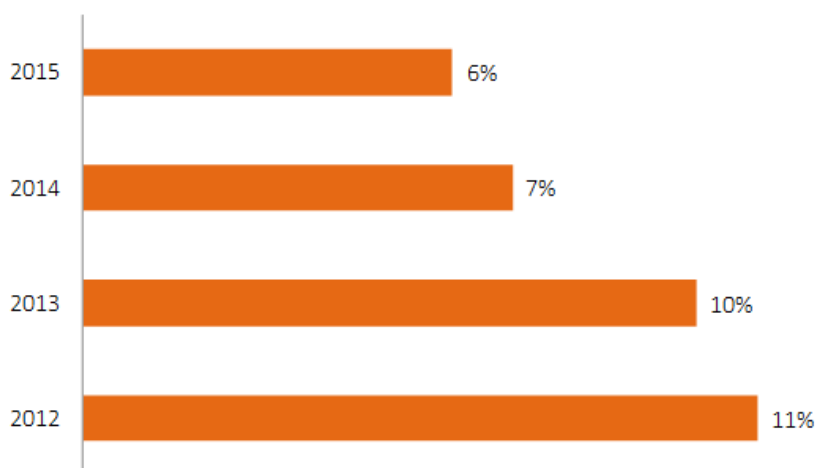
SPKC lielākā vērtība ir augsti izglītoti un profesionāli darbinieki. 84% SPKC strādājošo ir augstākā izglītība (t.sk. 57% maģistra grāds un 6% jeb 10 darbiniekiem ir doktora zinātniskais grāds), 72% SPKC strādājošo ir augstākā vai profesionālā vidējā izglītība medicīnas vai sabiedrības veselības jomā.

Darbinieku izglītība 2015. gadā

Personāla mainība 2015. gadā bija 6%, kas salīdzinot ar 2012. gadu ir samazinājusies gandrīz uz pusi. SPKC 2015. gadā no darba tika atbrīvoti 9 darbinieki.

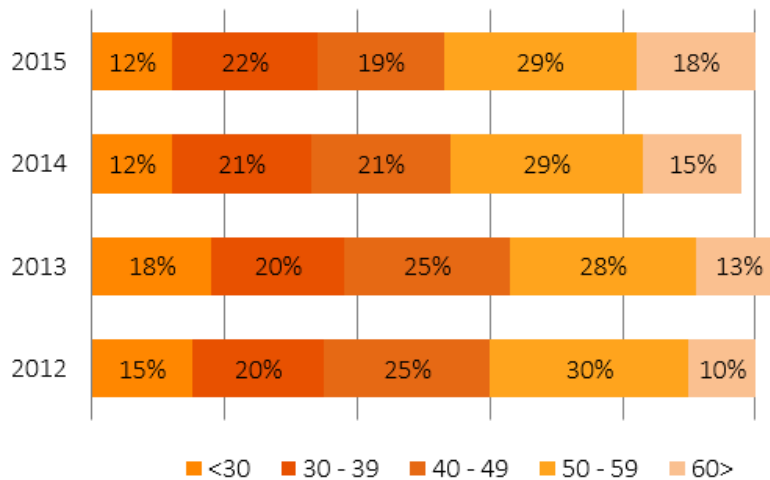
Personāla mainība

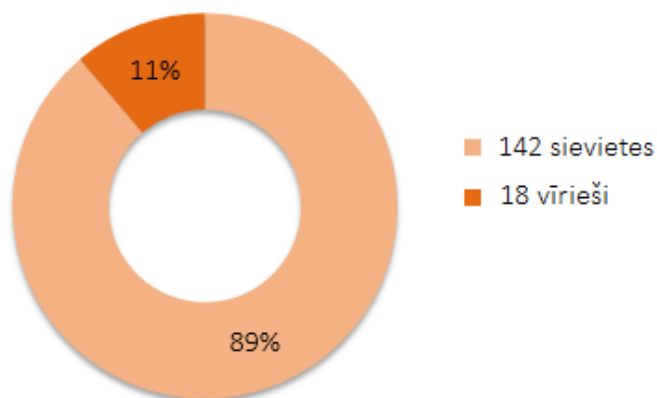

SPKC personāla procentuālie rādītāji pēc vecuma parāda, ka salīdzinot ar 2012. gadu par 8% ir palielinājies strādājošo skaits, kuru vecums ir vairāk kā 60 gadi. SPKC darbinieku vidējais vecums ir 46 gadi. 47% SPKC strādājošo vecums ir virs 50 gadiem.

Personāla sadalījums pēc vecuma grupām

Personāla sadalījums pēc dzimuma

Lai veicinātu darbinieku profesionālās karjeras attīstību un kvalifikācijas izaugsmi, SPKC citā amatā ir pārcelti 14 darbinieki.

2015. gadā SPKC struktūrā ir veiktas vairākas izmaiņas. Tika reorganizēts Veselības veicināšanas departaments - zobārstnieciskās aprūpes organizatoriski metodisko pasākumu funkcija tika iekļauta Slimību profilakses nodaļā, kā arī izveidota Psihiskās veselības veicināšanas nodaļa, kuras funkcija ir īstenot vienotu politiku garīgās veselības veicināšanā. Tika reorganizēta Dokumentu pārvaldības un resursu nodaļa, izveidojot Saimnieciskā nodrošinājuma un informācijas tehnoloģiju nodaļu, kā rezultātā dokumentu pārvaldības funkcija tika nodota izveidotajam Personāla un procesu vadības departamentam, kā arī izveidota Vadības sistēmu nodaļa, kuras uzdevumos ietilpst nodrošināt SPKC iekšējo kontroli, uzturēt un attīstīt integrēto vadības sistēmu ietverot kvalitātes vadības sistēmu, organizējot risku vadības procesu, uzturot un pilnveidojot informācijas tehnoloģiju drošības un darba aizsardzības sistēmu.

Pamatojoties uz VM un ECDC rekomendācijām, lai nodrošinātu antimikrobās rezistences ierobežošanu un piesardzīgu antimikrobu līdzekļu lietošanu, kā arī nodrošinātu mērķtiecīgu un efektīvu antimikrobās

rezistences apkarošanu Latvijā, tika izveidots galvenā speciālista antimikrobās rezistences jautājumos amats.

SPKC iekšējās kontroles sistēma tiek organizēta saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 8. maija noteikumiem Nr.326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs". Iekšējās kontroles sistēmas ietvaros tiek veikta ar SPKC darbību saistīto risku izvērtēšana un vadība, t.sk. tiek vērtēti iespējamie korupcijas riski, plānoti pasākumi to mazināšanai, kā arī nodrošināta SPKC procesu analīze un pilnveide. Ir uzsākts darbs pie integrētas vadības sistēmas izveides, izstrādājot SPKC specifikai un darba jomām atbilstošu Vadības sistēmas modeli.

5. SPKC DARBĪBAS REZULTĀTI

5.1. Darbības virziens - sabiedrības veselības monitorings, neinfekcijas slimību uzraudzība un sabiedrības veselību ietekmējošo faktoru izvērtēšana

- Sagatavoti 4 pašvaldību (Ogres, Madonas, Kuldīgas un Tukuma novadu) veselības profili.
- Sagatavoti 6 statistisko plānošanas reģionu veselības profili (ziņojumi).
- Aprēķināti Potenciāli zaudētie mūža gadi Latvijā 2014. gadā.
- Veikta datu analīze un sagatavots:
  - **ziņojums** par Latvijas iedzīvotāju (vecumā no 15 līdz 64 gadiem) veselību ietekmējošo paradumu pētījuma 2014. gada aptaujas datu rezultātiem un salīdzinājums ar 2010. un 2012. gadu;
  - Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījuma 2013./2014. mācību gada aptaujas rezultātu un tendenču **ziņojums**;
  - Starptautiskā jauniešu smēķēšanas pētījuma Latvijā 2014./2015. mācību gada aptaujas rezultātu un tendenču **ziņojums**.
- Sagatavota un koordinēta Bērnu antropometrisko parametru pētījuma 2015./2016. mācību gada aptaujas norise, sagatavots tehniskais ziņojums.
- Noorganizēts Starptautiskā skolēnu veselības paradumu pētījuma (*Health Behaviour in School-aged Children - HBSC*) Austrumu zonas un citu projekta dalībvalstu metodoloģijas **seminārs** (25.-26.09.2015.).
- Nodrošināta daļība projekta “Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros” realizēšanā - sagatavoti un sniegti dati PB ekspertiem, sniegts viedoklis par PB ekspertu nodevumiem, nodrošināta daļība kvalitātes nodrošināšanas sistēmas koncepcijas izstrādes iepirkuma komisijā.
- Saskaņā ar likumu “Par narkotisko un psihotropo vielu un zāļu likumīgās aprites kārtību” sagatavoti un izdoti 5 administratīvie akti, lai piemērotu pagaidu aizliegumu jaunajām psihoaktīvajām vielām.
- Sagatavoti un publicēti mājaslapā 2 tematiskie ziņojumi:
  - [“Situācija narkotiku un narkomānijas jomā Latvijā līdz 2015. gadam”](#)
  - [“Jaunās psihoaktīvās vielas Latvijā: situācijas analīze 2007-2014”](#)
- Organizēta pētījuma “Eiropas skolēnu aptaujas projekta par alkoholu un citām narkotiskām vielām (ESPAD 2015)” veikšana, notiek darbs pie pētījuma gala ziņojuma sagatavošanas.
- Sagatavoti un publicēti SPKC mājaslapā 2 tematiskie ziņojumi:
  - [“Tabakas lietošanas izplatība un sekas Latvijā 2014. gadā”](#);
  - [“Alkohola lietošanas izplatība un sekas Latvijā 2014. gadā”](#)
- Uzturēta “Tabakas izstrādājumu sastāvdaļu datu bāze” un informācija publicēta SPKC mājaslapā.
- Izveidots konsultatīvais tālrunis par smēķēšanas jautājumiem 67037333.

5.2. Darbības virziens - sabiedrības veselības un veselības aprūpes statistiskās informācijas iegūšana, apkopošana, apstrāde un analīze

1. Nodrošināta nepārtraukta “Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu” reģistra darbība:
  - 1.1. noslēgti 105 jauni līgumi un veikti 27 grozījumi iepriekš noslēgtos līgumos ar ārstniecības iestādēm par sistēmas PREDA lietošanu, veikta sistēmas PREDA lietotāju apmācība. Nodrošināta

atbalsta funkcija 1 018 sistēmas PREDa lietotājiem. Kopējais sistēmas PREDa lietotāju skaits 1 680;

- 1.2. nodrošināta nepārtraukta sistēmas PREDa sasaiste ar Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centra informācijas sistēmu datu apmaiņai par pacientiem ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem, kā arī sasaiste ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes ledzīvotāju reģistru, Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datu bāzi;
- 1.3. nodrošināta Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra metodiskā vadība: noorganizēti apmācību semināri onkoloģisko pacientu datu sniedzējiem par onkoloģisko pacientu datu sniegšanas kvalitāti un datu plūsmas organizēšanu. SPKC pārstāvji ar prezentācijām piedalījušies Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas zinātniski izglītojošā un biedrības Dermatologi pret ādas vēzi konferencēs, kā arī RAKUS un PKUS klīnikās.
2. Apkopoti un analizēti Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra dati, nodrošināti valsts un starptautisko institūciju, pašvaldību un citu organizāciju statistiskās informācijas pieprasījumi, tai skaitā Reitox fokālais punkts ar datiem EENNUC nacionālā koordinatora funkcijas veikšanai, ES IDB koordinators, dati sagatavoti pētījumam *"The Eurocare-5" study on cancer survival in Europe 1999-2007* (publikācija *European Journal of Cancer* 2015. gada oktobris) un International Agency for Research on Cancer izdevumam *"Cancer incidence in Five Continents"* Vol.XI (2015. gada decembris) u.c.
3. Atbilstoši kompetencei nodrošināts darbs pie Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra vienotās informācijas sistēmas PREDa sagatavošanas integrācijai Vienotās veselības nozares elektroniskajā informācijas sistēmā, pamatojoties uz projekta "E-veselības integrētās informācijas sistēmas attīstība" 1. un 8. aktivitātēm - EVK un nozares statistikas IS (DWH) attīstība". Veikta akcepttestēšana, atbilstoši NVD 2015. gada 15. jūnijā noslēgtā līguma Nr.SL/2015-5 "Par sadarbību vienotās veselības nozares elektroniskās informācijas sistēmas testēšanā" nosacījumiem.
4. Noorganizēts un koordinēts ar SPKC rīkojumu izveidoto Valsts organizētā kolorektālā un krūts vēža skrīninga norises izvērtēšanas darba grupu darbs (kopā 10 darba grupu sanāksmes) un gala ziņojuma sagatavošana nosūtīšanai VM.
5. Sagatavota un publicēta "Latvijas veselības aprūpes statistikas gadagrāmata 2014".
6. Veikti līgumu grozījumi ar dzemdību iestādēm par jaundzimušo datu sniegšanu reģistram tiešsaistes veidā, veikta jauno lietotāju apmācība un nodrošināta atbalsta funkcija sistēmas lietotājiem.
7. Papildināta Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datubāzes programma.
8. Veikta ārstniecības iestāžu darbības klasifikācijas saraksta pilnveidošana (*ICHA-HP; Classification of health care providers*) ar mērķi nodrošināt datu sniegšanu atbilstoši starptautiskām prasībām.
9. Sagatavotas un publicētas "Medicīniskās nāves cēloņa apliecības aizpildīšanas vadlīnijas".
10. Veikta Starptautiskās statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas 10. redakcijas atjaunošana un publicēšana, un lietotājiem nodrošināta pieeja SSK-10 grāmatas un elektroniskā formātā.
11. Veikta ārstu, rezidentu un medicīnas studentu apmācība SSK-10 pielietošanā un medicīnisko nāves cēloņu apliecību izrakstīšanā.

5.3. Darbības virziens - Veselības veicināšanas pasākumu īstenošanas koordinēšana Valsts un reģionālajā līmenī 2015. gadā

1. Organizēti veselības veicināšanas pasākumi:
  - 1.1. izglītojoši pasākumi vispārējo un profesionālo izglītības iestāžu audzēkņiem par seksuālās un reproduktīvās veselības jautājumiem (246 pasākumi, piedalījās 4 558 skolēni un 93 pedagogi);
  - 1.2. izglītojoši pasākumi topošajiem un jaunajiem vecākiem par zīdīšanu (56 pasākumi, piedalījās 12 22 dalībnieki);
  - 1.3. izglītojoši pasākumi pusaudžiem par smēķēšanu, lai mazinātu tabakas lietošanu bērnu un pusaudžu vidū (50 pasākumi, piedalījās 2 030 skolēni un vismaz 100 pedagogi);
  - 1.4. izglītojoši pasākumi pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem par mutes dobuma pareizu kopšanu un zobu veselību (423 pasākumi, piedalījās 7 204 bērni).
2. Īstenotas sabiedrības informēšanas kampaņas:
  - 2.1. par veselīgu dzīvesveidu un veselīgu nākotnes sabiedrību Latvijā "Vesels!";
  - 2.2. pret bērnu pakļaušanu pasīvajai smēķēšanai "Izvairies no smēķētāja!";
  - 2.3. par fizisko aktivitāšu nozīmi veselības saglabāšanā un par piemērotākajiem aktivitāšu veidiem dažādām iedzīvotāju grupām "Aktīva ik diena";
  - 2.4. par sirds un asinsvadu slimību riska faktoriem, kurus var novērst, lietojot atbilstošu uzturu "Mīli savu sirdi!";
  - 2.5. par bērnu mutes dobuma un zobu veselības veicināšanu "Man ir tīri zobi!";
  - 2.6. par HIV infekcijas profilaksi un nepieciešamību veikt HIV testu "HIV nešķiro – tas attiecas arī uz Tevi!";
  - 2.7. par psihisko traucējumu simptomu atpazīšanu, aizspriedumu mazināšanu pret vēšanos pēc palīdzības psihisko traucējumu gadījumā un tolerantas attieksmes veidošanu sabiedrībā pret personām, kuras ar šiem traucējumiem slimo "Nenovērsies!".
  - 2.8. Veikta sabiedrības informēšanas kampaņu par alkohola lietošanas problēmām bērnu un pusaudžu vidū "Lai būtu skaidrs" www.skaidrs.lv
3. Tiek uzturētas veselību veicinoša satura mājaslapas:
  - www.grutnieciba.lv
  - www.nenoversies.lv
  - www.pasivasmekesana.lv
  - www.tirizobi.lv
  - www.aktivadiena.lv
4. Sagatavotas izglītojošas mācību filmas:
  - 4.1. emocionālās labklājības veicināšanai, mazinot nīrgāšanās izplatību skolas vidē "Katrīna" (filmas garums 22.18 minūtes, saīsinātā versija 30 sekundes) un interneta vidē "Roberts" (filmas garums 23.03 minūtes, saīsinātā versija 30 sekundes). Mērķauditorija – bērni un pusaudži vecumā no 11 līdz 15 gadiem;
  - 4.2. par roku higiēnas ievērošanu pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem "Par Janča puncu un tīrām rokām" (filmas garums 04.24 minūtes, saīsinātā versija 30 sekundes). Mērķauditorija - bērni vecumā no 3 līdz 8 gadiem.
5. Sagatavoti un izplatīti informatīvie materiāli:
  - 5.1. brošūras, bukleti, infolapas, plakāti, pastkartes, brošūras-grāmatas par dažādiem ar veselības veicināšanu un slimību profilaksi saistītiem jautājumiem – veselīgs uzturs (piem., "Ko ēdīsim?"),

fiziskās aktivitātes (piem., "Fizisko aktivitāšu piramīda"), psihiskā veselība (piem., "Padomi saskarsmē, komunikācijā un sadzīvē ar cilvēkiem ar dažādām psihiskām saslimšanām"), atkarību profilakse (piem., "Kā atmest smēķēšanu?"), mutes dobuma un zobu kopšana (piem., krāsojamā grāmata "Man ir tīri zobi!"), infekciju slimības (piem., "Tuberkuloze"). Kopumā izstrādāti un izplatīti 68 informatīvie materiāli, no kuriem 16 izdoti atkārtoti, savukārt 52 informatīvajiem materiāliem nodrošināta maketa izstrāde un pirmreizēja druka;

- 5.2. infografikas - "Patiesība par cukuru", "Neaizmirsti padzerties!", "Vai rokas nomazgāji?", "Veselību veicinošo skolu tīkls", "Pašnāvības: fakti un mīti", "Nacionālais Veselīgo pašvaldību tīkls", "Smēķēšana skaitļos", "Pastaiga ieguldījums Tavā veselībā visos gadalaikos", "Tavs dārzs ir vitamīnu un minerālvielu pilns!", "HIV nešķiro – tas attiecas arī uz Tevi!"
- 5.3. Izstrādāts informatīvs materiāls ["Ieteikumi ģimenes ārstiem alkohola atkarības profilaksē"](#)
6. Nodrošināta Nacionālā Veselīgo pašvaldību tīkla darbība. Līdz 2015. gada beigām tīklā iesaistījušās 40 pašvaldības. Organizēti kopumā 5 pasākumi – ikgadējā tikšanās, pieredzes apmaiņas braucieni, apmācības un semināri.
7. Nodrošināta Nacionālā Veselību veicinošo skolu tīkla darbība. Līdz 2015. gada beigām tīklā iesaistījušās 70 skolas un 2 pirmsskolas izglītības iestādes. Organizēti 2 reģionālie semināri tīkla skolu koordinatoriem (Kuldīgā un Cēsīs).
8. Organizēti HIV profilakses pasākumi:
  - 8.1. koordinēta 19 HIV profilakses punktu darbība 16 pašvaldībās;
  - 8.2. atvērta jauns HIV profilakses punkts Rīgā sadarbībā ar biedrību "Baltijas HIV asociācija";
  - 8.3. HIV profilakses punkti nodrošināti ar HIV, B un C hepatīta, sifilisa testiem, šļircēm, prezervatīviem, dezinfektantiem;
  - 8.4. organizēts 8 akadēmisko stundu seminārs HIV profilakses punktu darbiniekiem "Intervēšana. Motivācija. Psiholoģiskā pašaizsardzība." (apmeklēja 21 darbinieks);
  - 8.5. nodrošināta apmācību programma "Veselības kaitējuma mazināšanas un novēršanas programmas, pakalpojumi injicējamo narkotiku un citu riska grupu klientiem" jaunajiem HIV profilakses punktu darbiniekiem (apmeklēja 6 darbinieki);
  - 8.6. plānotas un organizētas aktivitātes Pasaules Tuberkulozes dienas, Pasaules AIDS dienas un Eiropas HIV un hepatīta testēšanās nedēļas ietvaros;
  - 8.7. vadītas lekcijas Rīgas Valsts tehnikuma audzēkņiem un VUGD Vidzemes nodaļas darbiniekiem par HIV profilakses jautājumiem.
9. Citas aktivitātes:
  - 9.1. apkopota un SPKC mājaslapā publicēta informācija par iedzīvotājiem pieejamiem sporta kompleksiem un citām aktivitāšu vietām (peldbaseini, sporta halles, sporta zāles, velosliņi, slēpošanas trases u.c.) Latvijas pašvaldībās;
  - 9.2. sagatavots ziņojums "Izdegšanas sindroms, tā ārstēšanas un profilakses iespējas ārstniecības personām";
  - 9.3. sagatavots pētījuma ziņojums ["Patvēruma meklētāju uzņemšanā iesaistīto speciālistu un brīvprātīgo pieredze darbā ar patvēruma meklētājiem un garīgās veselības problēmu risināšanā"](#);
  - 9.4. sagatavots tematiskais ziņojums ["Psihiskā veselība Latvijā 2014. gadā"](#);
  - 9.5. sagatavots materiāls "Ieteikumi ēdināšanas pakalpojumu un pārtikas produktu piegādes iepirkumu organizēšanai izglītības iestādēs, lai nodrošinātu veselīga, svaiga un kvalitatīva uztura pieejamību bērniem".

5.4. Darbības virziens – nodrošināt epidemioloģiskās drošības pasākumus valstī, ieskaitot pretepidēmijas pasākumus infekcijas slimību perēkļos, infekcijas slimību epidemioloģisko uzraudzību un imunizācijas plāna koordināciju

1. Epidemioloģiskās drošības pasākumi
  - 1.1. Sagatavoti priekšlikumi normatīvo aktu sistēmas optimizēšanai un pilnveidošanai epidemioloģiskās drošības jomā, t.sk. normatīvajiem aktiem, kas tika iekļauti iepriekšējā periodā: par kontaktpersonu noteikšanas, primārās medicīniskās pārbaudes, laboratoriskās pārbaudes un medicīniskās novērošanas kārtību; par pretepidēmijas pasākumiem tuberkulozes perēkļos; par nacionālās references un citu laboratoriju funkcijām sabiedrības veselības jomā.
  - 1.2. Nodrošināta infekcijas slimību epidemioloģiskā uzraudzība, monitorings un pretepidēmijas pasākumu organizēšana infekcijas slimību perēkļos.
  - 1.3. Nodrošināta reaģēšana ārkārtas sabiedrības veselības situācijās, t.sk. efektīvi pārvaldīta Eholas vīrusslimības “krīze”.
  - 1.4. Regulāri atjaunota SPKC mājaslapā <http://www.spkc.gov.lv/zikas-virusslimiba/> informācija un ieteikumi iedzīvotājiem, ārstniecības personām un ceļotājiem par infekcijas slimību aktualitātēm, t.sk. par valsts apmaksāto vakcināciju pret rotavīrusu infekciju un ērcu encefalītu, par poliomiēlīta uzraudzības uzlabošanu, infekcijas slimību uzliesmojumiem citās valstīs un piesardzības pasākumiem, u.c.
  - 1.5. Veikts metodiskais un veselības izglītības darbs, t.sk. regulāra sabiedrības informēšana plašsaziņas līdzekļos par infekcijas slimību aktualitātēm un nepieciešamajiem piesardzības pasākumiem.
  - 1.6. Pabeigta datu vākšana SPKC veiktajam pētījumam par bērnu imunizācijas rādītāju pārraudzību un vakcināciju kavējošo faktoru apzināšanu Latvijā (veikta vecāku un ģimenes ārstu aptauja, kā arī potēšanas dokumentācijas izvērtēšana).
2. Turpināti infekcijas slimību profilakses un kontroles pasākumi, kā rezultātā:
  - 2.1. netika reģistrēts neviens masalu un masaliņu gadījums;
  - 2.2. 2015. gadā imunizācijas līmeņa uzlabojums (no 1,1% līdz 5,5%) salīdzinājumā ar 2014. gadu vērojams 22 no 25 pozīcijām. Plašāka informācija pieejama <http://www.spkc.gov.lv/parskats-par-iedzivotaju-imunizaciju/>;
  - 2.3. samazinājies reģistrēto difterijas gadījumu skaits (attiecīgi 10 un 13 gadījumi salīdzinājumā ar 2014. gadu);
  - 2.4. samazinājies tuberkulozes gadījumu skaits un valstī reģistrēta viszemākā saslimstība (621 gadījumi 2015. gadā; 637 gadījumi 2014. gadā; vidēji 781 gadījums 2010.-2014. gadā) kopš 1993. gada;
  - 2.5. samazinājies gonokoku infekcijas un uroģenitālās hlamidiozes (attiecīgi par 22% un, 21% salīdzinājumā ar 2014. gadu);
  - 2.6. bērnu saslimstība ar ērcu encefalītu uzturēta zemā līmenī – bērnu īpatsvars no kopējā saslimušo skaita 2015. gadā, tāpat kā iepriekšējā gadā nav pārsniedzis 4%;
  - 2.7. turpināja samazināties:
    - vīrusu zarnu infekciju gadījumu skaits (attiecīgi samazinājās par 10,5% salīdzinājumā ar 2014. gadu);
    - no 2015. gada 1. janvāra ir uzsākta bērnu vakcinācija pret rotavīrusu infekciju, kas iekļauta vakcinācijas kalendārā, līdz ar to rotavīrusu enterītu gadījumu skaits salīdzinājumā ar 2014. gadu ir samazinājies par 16%;
3. Epidemioloģiskās drošības sistēmas optimizācija un attīstība
  - 3.1. 2015. gadā veikti vairāki pasākumi epidemioloģiskās drošības sistēmas optimizācijai un attīstībai:

- sagatavoti priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos, lai uzlabotu un optimizētu infekcijas slimnieku kontaktpersonu noteikšanu, laboratorisko izmeklēšanu un medicīnisko novērošanu;
- sagatavoti priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos, lai pilnveidotu imunizācijas sistēmu un racionālu par valsts budžeta līdzekļiem iepirkto vakcīnu izlietojumu;
- lai nodrošinātu iespēju plānot, vadīt, koordinēt un kontrolēt valsts politikas īstenošanu C hepatīta pacientu ārstēšanas jomā, uzsākta C hepatīta pacientu reģistra izveidošana un priekšlikumu izstrāde normatīvo aktu pilnveidošanai.

Tabula Nr. 10

Pretepidēmijas pasākumu un infekcijas slimību epidemioloģiskās uzraudzības kvantitatīvie rādītāji 2015. gadā

Pasākums	Apjoms
Ārstniecības personu un laboratoriju steidzamo paziņojumu par infekcijas slimību gadījumiem reģistrācija t.sk., paziņojumi Par TB un paziņojumi par HIV	36 235
Objektu skaits, kur veikta epidemioloģiskā izmeklēšana un organizēti pretepidēmijas pasākumi	16 444
Reģistrēti un epidemioloģiski izmeklēti uzliesmojumi	818
Infekcijas slimnieku aptauja	10 691
Kontaktpersonu noteikšana un aptaujas	5 057
Ārstniecības personu informēšana par kontaktpersonām	698
Kontaktpersonu laboratoriskā pārbaude	556
Vides paraugu laboratoriskā pārbaude	284
Ērču paraugu izmeklēšana ērču encefalīta vīrusa, borēliju un ērlīhiju noteikšanai	300

Tabula nr. 11

Imunizācijas koordinēšanas kvantitatīvie rādītāji 2015. gadā

Pasākums	Apjoms
Izvērtēti un apkopoti vakcinācijas iestāžu vakcīnu pasūtījumi un pārskati par vakcīnu izlietojumu	13 543
Zāļu lieltirgotavām noformēti vakcīnu pasūtījumi, t.sk. papildus pasūtījumi	479 t.sk. 268 - papildus
Izvērtēti un apkopoti ārstniecības iestāžu "Pārskati par Imunizācijas valsts programmas ietvaros vakcinētām personām"	1 294
Bērniem nodrošināta valsts apmaksātā vakcinācija pret ērču encefalītu šīs slimības augsti endēmiskajās teritorijās (vakcināciju skaits)	11 010
Vakcinācijas izraisīto komplikāciju epidemioloģiskā izmeklēšana	56
Methodiskās vēstules ārstniecības iestādēm par imunizācijas jautājumiem	7

6. SPKC REALIZĒTĀ STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

1. Starptautiskās sadarbības jomā SPKC nodrošināja:
  - 1.1. informācijas apmaiņu ar Eiropas Savienības Agrās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmu (EWRS), izskatot kopumā **345** ES dalībvalstu ziņojumus un komentārus par situāciju Eiropā un pasaulē, kā arī sniedzot informāciju 11 ziņojumu un komentāru veidā;
  - 1.2. Eiropas epidemioloģiskās izlūkošanas un informācijas sistēmas (EPIS) kontaktpunkta funkcijas un starptautiskās epidemioloģiskās situācijas izvērtēšana;
  - 1.3. epidemioloģiskās uzraudzības fokālā punkta funkcija Latvijā, piedaloties ECDC TESSy jeb Eiropas uzraudzības sistēmas (*The European Surveillance System*) datu bāzes uzturēšanā; nodrošināta datu atbilstības pārbaude, datu pārstrāde atbilstoši TESSy kodēto lielumu un formāta prasībām, un ievadīšana TESSy sistēmā tiešsaistes režīmā (35 417 vienības);
  - 1.4. Valsts specializētā centra funkciju dalībai Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra uzturētajā Eiropas informācijas tīklā par narkotikām un narkomāniju (Reitox);
2. Tika nodrošināta dalība vairāku ES projektu realizācijā:
  - 2.1. dalība Eiropas komisijas līdzfinansētajā Vienotas rīcības projektā garīgajā veselībā un labklājībā, darba pakotnē "Vienota rīcība pret depresiju, ietverot rīcību pašnāvību profilaksei";
  - 2.2. dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā Vienotās rīcības projektā par uzturu un fizisko aktivitāti, darba pakotnēs "Izplatīšana", "Novērtēšana" un "Veselīgas vides caur integrētām pieejām";
  - 2.3. dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā Vienotās rīcības projektā par HIV un saistīto infekciju profilaksi un kaitējuma mazināšanu;
  - 2.4. Dalība Eiropas Komisijas Vienotās rīcības projektā par atbalstu Padomes ieteikumu un Komisijas paziņojumā ietverto rekomendāciju par retajām slimībām ieviešanai, darba pakotnē "Orphanet, Eiropas reto slimību datu bāze".

7. SPKC KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

2015. gadā tika turpinātas iepriekšējā pārskata periodā uzsāktās sabiedrības informēšanas aktivitātes par SPKC kompetencē esošajiem jautājumiem. Atbilstoši SPKC uzdevumiem un mērķiem, SPKC skaidroja jautājumus, kas saistīti ar veselības veicināšanu un slimību profilaksi. T.sk. veselības saglabāšanu un uzlabošanu, veselības aprūpes statistikas datiem, pētījumu rezultātiem, infekcijas un neinfekcijas slimību uzraudzību u.c.

SPKC galvenā komunikācijas platforma ir mājaslapa www.spkc.gov.lv, kur tiek ievietota aktuālā informācija, kas ir svarīga visiem iedzīvotājiem, piemēram, par infekcijas slimību uzliesmojumiem Latvijā un ārzemēs, kas ietver situācijas aprakstu, informāciju par konkrēto slimību un profilakses pasākumiem; par iedzīvotājiem pieejamiem veselības aprūpes pasākumiem un veselības veicināšanas aktivitātēm; jaunākajiem pētījumu datiem u.c. informācija.

Tāpat SPKC mājaslapā tiek publicēta informācija, kas nepieciešama darbam ārstniecības personām par slimību profilaksi, piemēram, vakcināciju, par medicīnisko dokumentāciju u.c. jautājumiem.

SPKC saziņai ar iedzīvotājiem izmanto arī sociālos tīklus – facebook.com, twitter.com, draugiem.lv un youtube.com, kā arī uztur 6 sabiedrības veselības kampaņu mājaslapas (sk. punktu 5.3.).

Lai veicinātu komunikāciju ar iedzīvotājiem, SPKC sadarbojas ar masu medijiem. Pārskata periodā izsūtītas 117 preses relīzes, sniegtas vairāk kā 400 speciālistu intervijas un rakstiskas atbildes, SPKC viedokļi televīzijām, radio, drukātajiem medijiem latviešu, krievu un angļu valodās.

Pārskata periodā noorganizēti 18 pasākumi mediju pārstāvjiem, t.sk. sabiedrības informēšanas kampaņu atklāšanas un noslēgumu pasākumi, preses konferences un ekspertu diskusijas. Lai iedzīvotājiem vieglāk pieejamā formātā skaidrotu SPKC kompetencē esošos jautājumus, izveidoti 46 video materiāli.

8. SPKC 2016. GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI

Nozīmīgākās SPKC aktualitātes un plānotie veicamie uzdevumi:

- Piedalīties ESF darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.4. specifiskā atbalsta mērķa “Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem” 9.2.4.1. pasākuma “Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” un 9.2.4.2. pasākuma “Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei” īstenošanā.
- Nodrošināt Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla darbību un Veselību veicinošo skolu tīkla darbību.
- Sagatavot informatīvos materiālus par veselības veicināšanas tēmām un organizēt izglītojošus pasākumus.
- Turpināt piedalīties Eiropas Komisijas līdzfinansētajos Vienotās rīcības projektos:
  - Vienotās rīcības projektā par uzturu un fizisko aktivitāti, darba pakotnēs “Izplatīšana”, “Novērtēšana” un “Veselīgas vides caur integrētām pieejām”;
  - Vienotās rīcības projektā par HIV un saistīto infekciju profilaksi un kaitējuma mazināšanu;
  - Vienotās rīcības projektā par atbalstu Padomes ieteikumu un Komisijas paziņojumā ietvertu rekomendāciju par retajām slimībām ieviešanai, darba pakotnē “Orphanet, Eiropas reto slimību datu bāze”.
- Organizēt pētījuma veikšanu par narkotiku lietošanu izklaides vietās.
- Organizēt izglītojošus seminārus profilakses programmu izstrādātājiem un īstenotājiem, popularizējot Eiropas narkotiku lietošanas profilakses kvalitātes standartu (EDPQS) izmantošanu profilakses programmu plānošanā, īstenošanā un izvērtēšanā.
- Veikt pašvaldību anketēšanu, iegūstot informāciju par pašvaldībās realizētajām universālās, selektīvās un indikatīvās atkarību profilakses aktivitātēm un sagatavot tematisku ziņojumu par atkarības vielu profilaksi.
- Sagatavot analītisku ziņojumu par aktuālām sabiedrības veselības problēmām Latvijā.
- Sagatavot statistikas datus un analītisku informāciju pašvaldību līmenī, tajā skaitā 3 pašvaldību (Bauskas, Krāslavas, Salaspils) veselības profilus (faktu lapas).
- Analizēt Bērnu antropometrisko parametru pētījuma 2015./2016. mācību gada aptaujas datus un sagatavot pētījuma ziņojumu.
- Veikt Latvijas iedzīvotāju (vecumā no 15 līdz 74 gadiem) veselību ietekmējošo paradumu pētījuma 2016. gada aptaujas sagatavošanu un koordinēt aptaujas datu savākšanas norisi.
- Nodrošināt Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistra iekļaušanu e - veselības informācijas sistēmā.
- Sagatavot publikāciju „Latvijas veselības aprūpes statistikas gadagrāmata 2015”.
- Pārskatīt un sagatavot oficiālās statistikas programmā iekļaujamo veselības statistikas informāciju.
- Turpināt īstenot vienotu politiku infekcijas slimību uzraudzības un profilakses jomā, lai mazinātu Latvijas iedzīvotāju saslimstību ar infekcijas slimībām.
- Pilnveidot infekcijas slimību profilakses un kontroles sistēmu, t.sk.:
  - izveidot C vīrushepatīta pacientu reģistru;
  - sagatavot priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos par HIV infekcijas un AIDS saslimšanas gadījumu a pilnveidošanu un modernizāciju;

- optimizēt kontaktpersonu noteikšanu, primāro medicīnisko pārbaudi, laboratoriskās pārbaudes un medicīnisko novērošanu, t.sk. uzlabot pretepidēmijas pasākumus tuberkulozes perēkļos;
- piedalīties priekšlikumu izstrādē par nacionālās mikrobioloģijas references laboratorijas izveidošanu;
- sagatavot priekšlikumus imunizācijas sistēmas pilnveidošanai;
- sagatavot priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos par epidemioloģiskās drošības pasākumiem attiecībā uz patvēruma meklētājiem;
- izstrādāt higiēniskā un pretepidēmiskā režīma paraugplānu ārstniecības iestādēm.
- Koordinēt un veicināt valsts politikas īstenošanu imunizācijas jomā, t.sk.:
  - turpināt sabiedrības izglītošanu un pilnveidot ārstniecības personu zināšanas par infekcijas slimību profilakses pasākumiem, t.sk. par imunizāciju;
  - koordinēt bērnu vakcināciju pret ērču encefalītu augsti endēmiskajās teritorijās;
  - pabeigt datu apkopošanu un analīzi SPKC veiktajam pētījumam par bērnu imunizācijas rādītāju pārraudzību un vakcināciju kavējošo faktoru apzināšanu Latvijā.
- Turpināt sadarbību ar ECDC, PVO, Eiropas Komisiju epidemioloģiskās uzraudzības, agrās brīdināšanas un reaģēšanas jomā.